

Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące
w Toruniu

Przedmiotowe zasady oceniania z podstaw przedsiębiorczości

Dokument opracowany przez *Arkadiusza Stańczyka*

Toruń · 2020

I Podstawa prawna oceniania z przedmiotu Podstawy Przedsiębiorczości w Uniwersyteckim Liceum Ogólnokształcącym w Toruniu:

1. Statut Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu,
2. Podstawa programowa kształcenia ogólnego podstaw przedsiębiorczości,
3. Program nauczania podstaw przedsiębiorczości „Krok w przedsiębiorczość” Wydawnictwa Nowa Era autorstwa Marka Niesłuchowskiego, 2019,
4. Ustawa o systemie oświaty,
5. Ustawa prawo oświatowe,
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

II Ocenianie wewnętrzne z podstaw przedsiębiorczości.

1. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia polegające na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego podstaw przedsiębiorczości.
2. Nauczyciel indywidualizuje pracę z uczniem na zajęciach podstaw przedsiębiorczości odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
3. Ocenianie ucznia ma na celu:
 - systematyczne obserwowanie postępów edukacyjnych ucznia w zakresie opanowania treści oraz umiejętności określonych w podstawie programowej,
 - rozwijanie uzdolnień i zainteresowań ucznia w zakresie tematyki oraz specyfiki podstaw przedsiębiorczości,
 - kształtowanie umiejętności poszukiwania, weryfikowania oraz prezentowania informacji o gospodarce, przedsiębiorczości, zachowaniu się na rynku pracy oraz rozumienia mechanizmów rządzących gospodarką,
 - wdrażanie ucznia do systematycznej, sumiennej i efektywnej pracy,
 - kształtowanie postawy samodzielności, samokontroli i samooceny,
 - semestralne i roczne oceniania połączone z informacją zwrotną dotyczącą stopnia opanowania przez ucznia treści programowych oraz umiejętności wynikających z realizacji podstawy programowej,

- dostarczenie informacji zwrotnej rodzicom, prawnym opiekunom o postępach, zainteresowaniach, trudnościach, możliwościach i uzdolnieniach ucznia,
- bieżąco informować ucznia o jego postępach lub trudnościach w nauce oraz sposobach poprawy popełnianych błędów,
- dostarczać informacji o efektach nauczania i uczenia się uczniów.
- ustalenie stopnia szkolnego wystawionego uczniowi w ramach oceniania bieżącego, semestralnego i rocznego.

III Przedmiotem oceniania z podstaw przedsiębiorczości są:

1. wiadomości wynikające z podstaw programowych oraz programu nauczania podstaw przedsiębiorczości,
2. umiejętności wynikające z realizowanych na lekcjach treści programowych,
3. aktywność na lekcji oraz postawa przedsiębiorcza wynikająca ze stopnia osiągniętych przez ucznia celów programowych,
4. przygotowanie do zajęć lekcyjnych,
5. zaangażowanie ucznia w proces uczenia się,
6. formułowanie odpowiedzi ustnej,
7. wystąpienia i prezentacje na forum klasy,
8. udział w konkursach, olimpiadach i projektach związanych tematycznie z podstawami przedsiębiorczości,
9. umiejętność pracy w grupie, zaangażowanie w pracę zespołu,
10. umiejętność pracy z materiałami źródłowymi, stopień ich przetwarzania i interpretowania,
11. kreatywność i postawa innowacyjna na lekcji i w szkole,
12. inicjatywność,
13. samodzielność w podejmowaniu zadań i przedsięwzięć w zakresie przedsiębiorczości,
14. punktualność,
15. pomysłowość,
16. umiejętność dokonywania obserwacji i ich opisywania oraz wyjaśniania i interpretacji,
17. posługiwanie się językiem związanym z tematyką ekonomiczną i przedsiębiorczością,

18. korzystanie z różnorodnych źródeł informacji,
19. stosowanie wiedzy ekonomicznej w sytuacjach praktycznych,
20. estetyka wykonania prac, projektów, prezentacji itp.

IV Do podstawowych form i sposobów oceniania na podstawach przedsiębiorczości należą między innymi:

1. sprawdziany pisemne trwające do 45 minut zapowiedziane uczniom co najmniej na tydzień przed terminem,
2. sprawdziany praktyczne np. rozwiązanie problemu, rozwiązanie zadania rachunkowego, udział w scenie, przedstawienie prezentacji, udział w symulacji itp.,
3. kartkówki obejmujące materiał z trzech jednostek lekcyjnych poprzedzających lekcję, na której pisana jest kartkówka, trwające ok 15 minut,
4. odpowiedzi ustne,
5. prace domowe (pisemne, ustne, praktyczne),
6. prace dodatkowe,
7. przygotowanie do lekcji,
8. aktywność na lekcji i stopień zaangażowania w trakcie wykonywania zadań oraz poleceń nauczyciela,
9. udział i osiągnięcia w konkursach, olimpiadach i projektach,
10. postawa wobec przedmiotu np. punktualność, otwartość na współpracę, rzetelność, itp.
11. zaangażowanie w pracach grupowych, zespołowych i indywidualnych,
12. praca z tekstem, materiałem statystycznym, materiałem źródłowym,
13. ćwiczenia i zadania rozwiązywane na lekcjach powtórzeniowych.

Kryteria oceny projektu, pracy zespołowej, grupowej:

- związek treści z celami: zgodność merytoryczna z tematem, dobór informacji, poprawność merytoryczna, terminologiczna i językowa,
- logika układu prezentacji (wstęp, przedstawienie zagadnienia, wnioski),

- ogólne wrażenie np. płynność prezentacji, tempo, wykorzystanie ICT,
- profesjonalizm w zakresie zagadnień objętych tematem,
- umiejętność odpowiedzi na pytania,
- rzetelność,
- terminowość,
- podział pracy w grupie,
- zaangażowanie,
- autorefleksja (umiejętność samooceny).

V Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Gospodarka rynkowa: przedsiębiorczość w gospodarce rynkowej, gospodarka nakazowo-rozdzielcza (centralnie planowana) i rynkowa, rodzaje rynków, podmioty gospodarki rynkowej, struktury rynkowe, mechanizm rynkowy, fazy cyklu koniunkturalnego, rola państwa w gospodarce, konsument na rynku.

Uczeń:

- identyfikuje cechy człowieka o postawie przedsiębiorczej, rozpoznaje je u siebie oraz określa związek zachowania się osoby przedsiębiorczej z szansami, jakie stwarza gospodarka rynkowa;
- rozumie rolę umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej jako elementu postawy przedsiębiorczej oraz stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej we współdziałaniu z innymi uczestnikami rynku;
- dostrzega znaczenie przedsiębiorczości, w tym innowacyjności i kreatywności w życiu osobistym i rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej;
- na tle cech gospodarki nakazowo-rozdzielczej (centralnie planowanej) wykazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym, doceniając fundamentalne wartości, na jakich się opiera (wolność gospodarcza, prywatna własność);

- e. analizuje funkcje rynku i rozróżnia rodzaje rynków;
- f. charakteryzuje podmioty gospodarki rynkowej, w tym gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa, określa zależności między nimi, rozróżnia struktury rynkowe: monopol, oligopol, konkurencja monopolistyczna, konkurencja doskonała oraz dostrzega negatywne skutki ograniczonej konkurencji na rynku;
- g. wyjaśnia prawo popytu i podaży, posługując się wykresami uwzględniającymi zmianę ceny oraz charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;
- h. opisuje zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego, charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę oraz dyskutuje na temat metod przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce krajowej i światowej;
- i. wyróżnia podstawowe źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa oraz wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie gospodarki;
- j. charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie, w tym rzecznika konsumenta i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz wyjaśnia zakres ich działania na podstawie materiałów źródłowych;
- k. posługując się prawami przysługującymi konsumentom, określa drogę ich egzekwowania, w tym zasady składania reklamacji oraz dostrzega możliwość skorzystania z pozasądowych metod rozwiązywania sporów konsumenckich.

Rynek finansowy: pieniądz i jego obieg, instytucje rynku finansowego, formy inwestowania, bank centralny i polityka pieniężna, bankowość komercyjna i spółdzielcza, podatki, ubezpieczenia, umowy bankowe i ubezpieczeniowe, ochrona klienta usług finansowych, etyka w finansach.

Uczeń:

- a. omawia funkcje i formy pieniądza oraz jego obieg w gospodarce;
- b. charakteryzuje instytucje rynku finansowego w Polsce (Narodowy Bank Polski, Komisja Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, banki komercyjne i spółdzielcze, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, zakłady ubezpieczeń, podmioty świadczące usługi płatnicze) oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, przedsiębiorstw i życiu człowieka;

- c. rozróżnia formy oszczędzania i inwestowania, ocenia je z punktu widzenia ryzyka i przewidywanych zysków oraz przeprowadza symulowaną inwestycję w wybraną formę;
- d. charakteryzuje rodzaje papierów wartościowych oraz objaśnia mechanizm inwestowania na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;
- e. dyskutuje nad wyborem rodzaju funduszu inwestycyjnego, uwzględniając potencjalne zyski oraz ryzyko wystąpienia strat;
- f. dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę;
- g. identyfikuje najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego, charakteryzuje instrumenty polityki pieniężnej oraz omawia rolę Rady Polityki Pieniężnej w realizacji celu inflacyjnego poprzez kształtowanie stóp procentowych;
- h. analizuje oferty usług banków komercyjnych i spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie kont osobistych, kart płatniczych, lokat terminowych, kredytów i pożyczek oraz oferty pozabankowych instytucji pożyczkowych, uwzględniając realną stopę procentową, a także dostrzega zagrożenia i rozumie zasady bezpieczeństwa przy korzystaniu z bankowości elektronicznej;
- i. identyfikuje rodzaje podatków według różnych kryteriów oraz wyjaśnia ich wpływ na gospodarkę kraju, przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe;
- j. wyjaśnia zasady składania rocznej deklaracji i obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych;
- k. formułuje argumenty za i przeciw stosowaniu podatku dochodowego progresywnego i liniowego;
- l. charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń według różnych kryteriów i porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie ubezpieczenia nieruchomości lub pojazdów mechanicznych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji zakresów ochrony oraz sum ubezpieczeń do wysokości składki;
- m. krytycznie analizuje przykładową umowę kredytu lub pożyczki;
- n. analizuje zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia na przykładzie ubezpieczenia na życie lub ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, identyfikując wyłączenia w treści umów ubezpieczeniowych i przedstawiając ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń;
- o. formułuje reklamację do instytucji rynku finansowego i pisze skargę do Rzecznika Finansowego na przykładzie wybranego produktu finansowego;
- p. jest świadomy, że należy korzystać z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przed podjęciem decyzji finansowych;
- q. ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym.

Uczeń:

- a. analizuje podstawowe mierniki i wskaźniki rynku pracy, w tym współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopę bezrobocia;
- b. wyjaśnia mechanizm popytu i podaży na rynku pracy oraz identyfikuje czynniki wpływające na równowagę na rynku pracy;
- c. rozpoznaje motywy aktywności zawodowej człowieka oraz analizuje szanse i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej, dostrzegając rolę procesu uczenia się przez całe życie;
- d. rozróżnia metody poszukiwania pracy oraz ocenia ich przydatność i efektywność z punktu widzenia własnej ścieżki rozwoju zawodowego;
- e. analizuje własne kompetencje i możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w formie wolontariatu, praktyk lub stażu oraz znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- f. opracowuje dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;
- g. przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych, eksponując swoje zalety oraz dostrzega podstawowe błędy popełniane podczas rozmowy;
- h. rozróżnia formy zatrudnienia i rodzaje umów o pracę, określa korzyści z wyboru konkretnej formy i umowy oraz wymienia sposoby rozwiązywania stosunku pracy;
- i. charakteryzuje różne systemy płac, rodzaje i formy wynagrodzeń oraz identyfikuje koszty płacy i oblicza wynagrodzenie netto;
- j. analizuje prawa i obowiązki pracownika (w tym młodocianego) i pracodawcy oraz omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- k. na podstawie analizy przepisów Kodeksu pracy wymienia rodzaje urlopów przysługujące pracownikowi;
- l. przedstawia zasady dobrej organizacji oraz bezpieczeństwa i higieny pracy na przykładzie konkretnego stanowiska;
- m. dostrzega rolę Państwowej Inspekcji Pracy oraz związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych, ocenia zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracowników oraz rozpoznaje przejawy mobbingu i konsekwencje zatrudniania bez umowy.

Przedsiębiorstwo: klasyfikacje przedsiębiorstw, biznesplan, otoczenie przedsiębiorstwa, formy organizacyjno-prawne, procedury rejestracji i likwidacji, źródła finansowania działalności, analiza rynku, zarządzanie przedsiębiorstwem, praca zespołowa, marketing, wynik finansowy, formy opodatkowania, księgowość, negocjacje, etyka w biznesie i społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, funkcjonowanie przedsiębiorstwa.

Uczeń:

- a. klasyfikuje przedsiębiorstwa wg kryteriów rodzaju prowadzonej działalności, wielkości i formy własności oraz charakteryzuje innowacyjne modele biznesu, w tym startupy;
- b. uzasadnia przydatność sporządzania i przedstawia strukturę biznesplanu oraz objaśnia poszczególne jego elementy;
- c. inspirując się doświadczeniami własnymi i znanych przedsiębiorców oraz bazując na zebranych informacjach z rynku, znajduje pomysł na własną działalność gospodarczą lub przedsięwzięcie społeczne, oceniając go pod względem innowacyjności;
- d. sporządza w postaci biznesplanu projekt własnego przedsiębiorstwa lub innego przedsięwzięcia o charakterze społeczno-ekonomicznym oraz przedstawia go w formie pisemnej albo w postaci prezentacji;
- e. analizuje mikro- i makrootoczenie przedsiębiorstwa, identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsięwzięcia, wybierając jego lokalizację;
- f. charakteryzuje podstawowe formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw (indywidualna działalność gospodarcza, spółka cywilna, spółki prawa handlowego) i przedsiębiorczości społecznej (w tym spółdzielnia pracy, spółdzielnia socjalna, stowarzyszenie, fundacja) oraz uwzględniając odpowiedzialność prawną i majątkową właścicieli, dobiera formę do projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia;
- g. przedstawia procedury związane z rejestracją indywidualnej działalności gospodarczej i jej likwidacją;
- h. znajduje możliwości finansowania działalności gospodarczej lub projektowanego przedsięwzięcia (w tym ze środków instytucji finansowych, urzędów pracy, funduszy unijnych i venture capital, „aniołów biznesu”) oraz określa funkcje inkubatorów przedsiębiorczości w powstawaniu i rozwoju małych firm, w tym startupów;
- i. zbiera, analizuje i prezentuje informacje o rynku, na którym działa przedsiębiorstwo;
- j. wyjaśnia istotę procesu zarządzania różnymi zasobami przedsiębiorstwa, w tym zasady skutecznego zarządzania ludźmi oparte na koncepcji przywództwa;

- k. stosuje zasady pracy zespołowej, wyjaśnia rolę oraz identyfikuje cechy dobrego lidera i wykonawcy;
- l. charakteryzuje główne instrumenty marketingowe, rozumie ich rolę w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa oraz wykorzystuje posiadaną wiedzę w tym zakresie do projektowania działań marketingowych w planowanym przedsiębiorstwie lub przedsięwzięciu;
- m. wykazując się kreatywnością, projektuje działania promocyjne, uzasadnia ich rolę w planowanym przedsięwzięciu oraz dyskutuje nad pozytywnymi i negatywnymi przykładami wpływu reklamy na klientów;
- n. prognozuje efekty finansowe projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów;
- o. ocenia wady i zalety poszczególnych form opodatkowania indywidualnej działalności gospodarczej w zakresie podatku dochodowego oraz wymienia inne podatki, którymi może być objęty przedsiębiorca;
- p. omawia funkcje dowodów księgowych i podstawowe zasady księgowości oraz wypełnia dowody księgowe i książkę przychodów i rozchodów na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego;
- q. wyjaśnia zasady skutecznych negocjacji, uwzględniając strategię „wygrana-wygrana”, przedstawia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji oraz podaje negatywne skutki ich stosowania;
- r. rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie, w tym przejawy korupcji w życiu gospodarczym oraz rozumie istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- s. na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego określa rozmiary „szarej strefy” w Polsce oraz przyczyny i negatywne skutki jej rozwoju;
- t. analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która w zgodzie z zasadami etycznymi odniosła sukces jako przedsiębiorca;
- u. dostrzega możliwości rozwoju przedsiębiorstwa i osiągnięcia sukcesu rynkowego przy pełnym poszanowaniu zasad etycznych w biznesie;
- v. wyszukuje i analizuje informacje o sukcesach polskich przedsiębiorstw, w tym ze swojego regionu, na rynku krajowym i międzynarodowym, osiągniętych zgodnie z prawem i etyką biznesu;
- w. obserwuje proces funkcjonowania lokalnego przedsiębiorstwa w trakcie ćwiczeń terenowych lub dyskutuje na tematy związane z prowadzeniem biznesu podczas spotkania z przedsiębiorcą na podstawie informacji o podejmowanych przez niego działaniach innowacyjnych i w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu.

VI Wymagania na poszczególne stopnie szkolne.

Uwagi ogólne:

1. Oceny cząstkowe mają tę samą wagę.
2. Ocene śródroczną uczeń może otrzymać ze znakiem „+” w przypadku gdy osiąga wyniki na ocenę niższą ale nie osiąga wszystkich wymagań na ocenę wyższą.
3. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego średnia arytmetyczna ocen cząstkowych wynosi co najmniej 5,50 i występują oceny cząstkowe celujące.
4. Ocenę Bardzo dobrą + otrzymuje uczeń, którego średnia arytmetyczna przekracza 5,00 i nie osiąga 5,50.
5. Ocenę bardzo dobrą osiąga uczeń, którego oceny cząstkowe wskazują na opanowanie treści w zakresie oceny bardzo dobrej. W przypadku pozostałych ocen zasady te stosuje się odpowiednio.
6. Ocenę cząstkową można podwyższyć na zasadach uzgodnionych z nauczycielem. Nie później niż dwa tygodnie od poinformowania ucznia o uzyskanej ocenie cząstkowej.

VII Szczegółowe wymagania na poszczególne stopnie szkolne

Uczeń uzyskuje daną ocenę w zależności od spełnienia określonych wymagań edukacyjnych. Obowiązują następujące kryteria wymagań edukacyjnych na poszczególne stopnie szkolne obowiązujące przy ocenie bieżącej (oceny cząstkowe) oraz ocenie śródrocznej i klasyfikacyjnej rocznej:

Uczeń otrzymuje ocenę celującą gdy:

- został laureatem olimpiad przedmiotowych tematycznie związanych z przedmiotem,
- w pełni opanował materiał przewidziany podstawą programową,
- jego wypowiedzi są wyczerpujące pod względem faktograficznym i poprawne merytorycznie,
- swobodnie operuje faktami,
- wyciąga właściwe wnioski na podstawie przedstawionych informacji,

- porównuje wnioski i popiera wieloma przykładami,
- jest aktywny na lekcji, często zabiera głos na tematy związane z lekcją,
- systematycznie przygotowuje się do lekcji,
- dzieli się informacjami zaczerpniętymi z dodatkowych źródeł i potrafi je interpretować.

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą gdy:

- jego wypowiedzi są wyczerpujące pod względem faktograficznym,
- swobodnie operuje faktami,
- dostrzega analogie oraz wyciąga właściwe wnioski,
- porównuje wnioski i popiera przykładami,

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, gdy:

- samodzielnie przedstawia większość wymagań treści podstawy programowej,
- przedstawia treści poprawne pod względem języka przedmiotu ale nie wyczerpał zagadnienia w pełni,
- dopuszczalne są nieliczne drugorzędne błędy.

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, gdy:

- zna ważniejsze fakty (posiada wiedzę podstawową),
- potrafi zinterpretować przedstawione fakty,
- odpowiedzi odbywają się przy wsparciu nauczyciela,
- w wypowiedzi zdarzają się nieliczne błędy rzeczowe i językowe.

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, gdy:

- posiada niezbędną wiedzę merytoryczną,
- posiadana wiedza jest niezbędna z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i konieczna do dalszego kształcenia,
- podczas odpowiedzi popełnia błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej, jak i w sposobie jej prezentowania,
- zna podstawowe fakty i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na postawione pytania.

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, gdy nie spełnia kryteriów określonych na ocenę dopuszczającą.

Ze szczegółowymi wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny, uwzględniającymi realizowany program nauczania, uczeń zostaje zapoznany na początku roku szkolnego.

Wymagania edukacyjne obowiązujące na lekcjach Podstaw Przedsiębiorczości.

Na podstawie materiałów „Krok w przedsiębiorczość” Wydawnictwa Nowa Era:

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
I. Człowiek przedsiębiorczy				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>osobowość, empatia, aktywne słuchanie, komunikacja społeczna, komunikacja interpersonalna, komunikacja werbalna, komunikacja niewerbalna, negocjacje, perswazja, kompromis, manipulacja</i> • wymienia podstawowe style negocjacji • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady • wskazuje cechy i umiejętności przydatne podczas negocjacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej • wyjaśnia, czym jest komunikacja interpersonalna, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy/fazy • wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym • rozróżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała • wyjaśnia, na czym polega strategia „wygrana-wygrana” stosowana w negocjacjach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości • rozróżnia i charakteryzuje wybrane formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej • wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji • wskazuje różnice między poszczególnymi stylami negocjacji • wymienia przykłady błędów w prowadzeniu negocjacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę przedsiębiorczości w gospodarce • wyjaśnia znaczenie umiejętności komunikowania się w życiu codziennym • omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji • wymienia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji i omawia negatywne skutki ich stosowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby zwiększania kreatywności pracowników • podaje różnicę między technikami manipulacyjnymi a technikami negocjacyjnymi
II. Gospodarka rynkowa				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gospodarka rynkowa, mechanizm rynkowy, popyt, podaż, cena, dobra komplementarne, dobra substytucyjne, rynek, cena równowagi rynkowej, nadwyżka rynkowa, niedobór rynkowy, konsument, gwarancja,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową • wymienia główne podmioty gospodarki rynkowej • podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był plan Balcerowicza • wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencja monopolistyczna, konkurencja doskonała) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej • wskazuje zalety gospodarki rynkowej na tle gospodarki nakazowo-rozdzielczej • wykazuje zależności między podmiotami gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce • wyjaśnia, jakie czynniki, oprócz popytu, wpływają na cenę (na przykładzie cen paliwa)

<p><i>reklamacja, interwencjonizm państwowy, dobra publiczne, wzrost gospodarczy, rozwój gospodarczy, siła nabywcza waluty, cykl koniunkturalny, budżet państwa, podatek, dług publiczny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej wymienia funkcje rynku wyróżnia rodzaje rynku ze względu na zasięg przestrzenny dzieli rynek ze względu na przedmiot wymiany wyjaśnia, czym jest prawo popytu i prawo podaży wyjaśnia znaczenie terminów <i>polityka makroekonomiczna</i> i <i>polityka mikroekonomiczna</i> i charakteryzuje różnicę między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia typy rynku finansowego wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż podaje różnice między reklamacją a gwarancją wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę wyjaśnia różnicę między nominalnym a realnym PKB wymienia główne źródła dochodów budżetu państwa wymienia główne wydatki z budżetu państwa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji przedstawia drogę, którą dochodzi się własnych praw w roli konsumenta z uwzględnieniem metod pozasądowych wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość, w tym także przez internet określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej i polityki monetarnej rozdziela i opisuje wybrane mierniki wzrostu gospodarczego i wskaźniki rozwoju gospodarczego wymienia fazy cyklu koniunkturalnego charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce wymienia, rozróżnia i opisuje podstawowe zasady budżetowe wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje budżetu państwa 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu wymienia akty prawne dotyczące ochrony praw konsumenta wykazuje potrzebę wspierania konkurencji i walki z monopolem analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu, wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach przedstawia zasady składania reklamacji towaru przedstawia argumenty za ingerencją państwa w gospodarkę i przeciw niej porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami wskaźników dla innych państw formułuje wnioski dotyczące poziomu rozwoju gospodarczego państwa na podstawie analizy właściwych wskaźników ekonomicznych omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego opisuje zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego interpretuje wysokość i przyrost PKB ocenia znaczenie deficytu budżetowego i długu publicznego dla gospodarki formułuje wnioski na podstawie analizy danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega zjawisko zmowy cenowej dyskutuje na temat metod przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce krajowej i gospodarce światowej klasyfikuje państwa na podstawie wartości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) wyjaśnia, dlaczego wskaźnik PKB <i>per capita</i> ma ograniczoną użyteczność dla porównywania jakości życia obywateli różnych państw określa fazę cyklu koniunkturalnego, w której znajduje się polska gospodarka, na podstawie analizy wskaźników aktywności gospodarczej
--	---	---	--	--

			dotyczących wartości deficytu budżetowego i długu publicznego państwa w relacji do PKB	
III. Finanse				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieniądz, siła nabywcza, inflacja, stopa inflacji, rynek finansowy, bank, depozyt, limit debetowy, kapitalizacja odsetek, karta płatnicza, kredyt, kredyt konsumencki, rzeczywista roczna stopa oprocentowania, pożyczka, zastaw hipoteczny, spread walutowy, zdolność kredytowa, inwestowanie, instrument finansowy, papiery wartościowe, obligacje, akcje, dywidenda, makler, indeks giełdowy, ceduła giełdowa, hossa, bess</i> • wyjaśnia różnicę między bankami komercyjnymi a bankami spółdzielczymi • podaje funkcje banku centralnego • wymienia podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • wymienia podstawowe rodzaje usług finansowych oferowanych przez banki i SKOK-i • rozróżnia rodzaje rachunków bieżących • omawia zasady bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej • wskazuje różnice między kredytem a pożyczką 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ewolucję form pieniądza • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza • przedstawia podział instytucji finansowych według wybranych kryteriów • wymienia elementy systemu bankowego w Polsce • rozróżnia rodzaje banków ze względu na dominującą działalność • wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce • wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych oraz wymienia i charakteryzuje ich rodzaje • omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w przypadku umowy kredytu konsumenckiego • wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych • wyjaśnia, czym jest emisja akcji i jakie są jej zasady • rozróżnia formy inwestowania kapitału • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje właściwości (cechy) pieniądza • wymienia i opisuje funkcje pieniądza • omawia skutki inflacji • przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji • wymienia i charakteryzuje zakres działania najważniejszych instytucji rynku finansowego w Polsce, w tym m.in. Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznika Finansowego, SKOK-ów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, towarzystw funduszy inwestycyjnych, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego czy podmiotów świadczących usługi płatnicze • charakteryzuje funkcje banku centralnego • omawia podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej dla realizacji celu inflacyjnego poprzez kształtowanie stóp procentowych • identyfikuje rodzaje kart płatniczych • wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty • identyfikuje rodzaje kredytów według kryteriów: okresu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny zmian wartości pieniądza (siła nabywcza) • objaśnia obieg pieniądza w gospodarce • identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji • wyjaśnia rolę instytucji finansowych w gospodarce i życiu człowieka • wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego • identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP • wykazuje zależność między zmianą stóp procentowych przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych osobom fizycznym i przedsiębiorcom przez banki • oblicza należne odsetki od lokat terminowych z uwzględnieniem różnego oprocentowania i różnej kapitalizacji • oblicza realną stopę procentową lokaty terminowej • wykazuje zależność między częstotliwością kapitalizacji odsetek a wielkością należnych odsetek od lokaty bankowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są kryptowaluty • opisuje, jak zmieni się funkcja banku centralnego w przypadku wejścia Polski do strefy euro • wyjaśnia różnice między stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat terminowych • omawia konsekwencje zaciągania szybkich „pożyczek bez BIK-u” • wymienia typy obligacji skarbowych w Polsce • rozróżnia ceny akcji (nominalna, emisyjna, rynkowa) • podaje przykłady etycznych oraz nieetycznych praktyk i zachowań na rynku finansowym • wyjaśnia, na czym polega dywersyfikacja portfela inwestycyjnego

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między oszczędzaniem a inwestowaniem • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW w Warszawie • podaje podstawowe indeksy na GPW • wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce 	<p>kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie • wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów, • identyfikuje rodzaje inwestycji według różnych kryteriów (przedmiot inwestycji, podmiot inwestowania) • rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe • wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania • omawia rolę funduszy inwestycyjnych w gospodarce • określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego w Polsce • omawia systemy notowań na GPW • wyjaśnia znaczenie podstawowych indeksów giełdowych dla podejmowania decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie • omawia rolę giełdy w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje oferty wybranych usług banków komercyjnych i spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i pozabankowych instytucji pożyczkowych • wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki • oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu • analizuje przykładową umowę pożyczki gotówkowej • określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz według uprawnień właścicieli akcji • wymienia wady i zalety wybranych instrumentów finansowych • wykazuje zależność między czasem a zyskiem z inwestycji oraz między ryzykiem a zyskiem z inwestycji • wyjaśnia znaczenie korzystania z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przy podejmowaniu decyzji finansowych • wymienia rodzaje funduszy inwestycyjnych i charakteryzuje je, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat • oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie 	
--	---	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tabele z informacjami giełdowymi • wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW • omawia działania, które należy podjąć przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie 	
IV. Podatki i ubezpieczenia				
<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję podatku • wyjaśnia, czym jest PIT • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zdolność do czynności prawnych, podatnik, obowiązek podatkowy, przedmiot opodatkowania, stawka podatkowa, podstawa opodatkowania</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>obowiązek podatkowy, dochód, przychód, koszty uzyskania przychodu, kwota wolna od podatku, ulga podatkowa, zaliczka na podatek dochodowy, płatnik podatku, ubezpieczyciel, ubezpieczający, ubezpieczony, polisa ubezpieczeniowa, odszkodowanie, świadczenie, likwidacja szkody</i> • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty za koniecznością płacenia podatków • wymienia przykłady ulg podatkowych w Polsce • wymienia rodzaje formularzy podatkowych • wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela • wskazuje zależność między wysokością składki ubezpieczeniowej a zakresem ochrony oraz sumą ubezpieczenia • omawia rodzaje ubezpieczeń prywatnych osobowych • opisuje ubezpieczenia osobowe publiczne • omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje podatki według różnych kryteriów • charakteryzuje ważniejsze podatki bezpośrednie i pośrednie • omawia sposoby obliczania podatku według różnych stawek podatkowych • omawia zasady wspólnego opodatkowania • dzieli ubezpieczenia według różnych kryteriów (przedmiot ubezpieczenia, stopień swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczeń) i charakteryzuje poszczególne ich rodzaje • analizuje zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia na przykładzie ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków • wymienia elementy, z których powinny się składać reklamacja do ubezpieczyciela i skarga do Rzecznika Finansowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym • ocenia system podatkowy w Polsce • dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania • wyjaśnia zasady składania rocznej deklaracji podatkowej i obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru ubezpieczenia AC • przedstawia argumenty za koniecznością wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę • pisze reklamację do ubezpieczyciela i skargę do Rzecznika Finansowego (na przykładzie wybranego produktu finansowego – ubezpieczenia pojazdów mechanicznych) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty za wprowadzeniem różnych form opodatkowania (podatek dochodowy progresywny i podatek liniowy) oraz przeciw ich wprowadzeniu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>dzień wolności podatkowej</i> • porównuje stopień obciążenia obywatela podatkami w różnych krajach • omawia możliwości lokowania oszczędności na przyszłą emeryturę w ramach tzw. trzeciego filaru ubezpieczeń społecznych • omawia działalność Rzecznika Finansowego

V. Praca

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praca, aktywność zawodowa, współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, Kodeks pracy, stosunek pracy, świadectwo pracy, płaca,</i> • wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego podmioty • wyjaśnia, na czym polega aktywne poszukiwanie pracy • omawia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe • wskazuje najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych • wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników • wyjaśnia, czym jest rozmowa kwalifikacyjna • rozróżnia formy zatrudnienia • wymienia rodzaje umów o pracę • wymienia umowy cywilnoprawne (umowa-zlecenie i umowa o dzieło) • wymienia i omawia funkcje płacy • przedstawia zasady dobrej organizacji pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy na przykładzie zawodowego kierowcy samochodu ciężarowego • wymienia nazwy instytucji stojących na straży praw pracowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do pracy • wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy • podaje sposoby zdobycia doświadczenia zawodowego • wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy • podaje źródła informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy • wyjaśnia, czym jest Europass CV • wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji • wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej • wyjaśnia znaczenie <i>Kodeksu pracy</i> jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników i pracodawców • wymienia formy rozwiązania umowy o pracę • wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (płaca minimalna, płaca netto, płaca brutto) • wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka • wymienia i charakteryzuje przyczyny i konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy • wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (z uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz najczęstszych oczekiwań pracodawców) • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy • omawia zasady pisania CV i listu motywacyjnego • wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (z uwzględnieniem Europass) • wymienia zasady dobrego prezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej • analizuje najczęstsze pytania pojawiające się w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej • wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej • wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy • analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z tych form z punktu widzenia pracownika i pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje popyt na pracę i podaź pracy, uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu na pracę i podaży pracy • wskazuje wiarygodne oferty pracy • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska • uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych • analizuje formy zatrudnienia w oparciu o umowy cywilnoprawne, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające te umowy od umowy o pracę • analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy • oblicza płacę netto oraz całkowite koszty pracy • omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych • analizuje straty, jakie powoduje mobbing w firmie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia bezrobocie w Polsce – jego poziom i metody pomiaru • dyskutuje na temat płacy minimalnej, analizuje argumenty za jej stosowaniem i przeciw jej stosowaniu • wyjaśnia, na czym polega molestowanie seksualne
---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega etyka w pracy • podaje przykłady etycznych i nieetycznych zachowań pracodawcy i pracownika • wymienia przejawy mobbingu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości, którymi kieruje się etyczny pracodawca • wymienia sposoby przeciwdziałania mobbingowi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zapisy <i>Kodeksu pracy</i> dotyczące rodzajów urlopów przysługujących pracownikowi • omawia prawa przysługujące rodzicom małych dzieci • omawia rolę Państwowej Inspekcji Pracy oraz związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych 		
VI. Przedsiębiorstwo				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele działalności gospodarczej • podaje i omawia społeczne cele działalności gospodarczej • wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zdolność prawna, osobowość prawna, zdolność do czynności prawnych, analiza rynku, rynek potencjalny, styl kierowania, motywowanie, efekt synergii, aktywa przedsiębiorstwa, pasywa przedsiębiorstwa, bilans, amortyzacja, rachunek zysków i strat, próg rentowności, koszt całkowity, całkowity koszt jednostkowy, koszty uzyskania przychodu, etyka zawodowa, kodeks etyczny, korupcja</i> • wyjaśnia, czym jest biznesplan • wymienia formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej • wymienia elementy, które należy uwzględnić podczas opracowywania koncepcji własnego biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw • wymienia i opisuje elementy biznesplanu • wymienia i charakteryzuje podmioty przedsiębiorczości społecznej • wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstw • wyjaśnia, na czym polega analiza rynku • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie • wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu) • wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia • wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych • rozróżnia rodzaje kosztów w przedsiębiorstwie • wymienia elementy sprawozdań finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw • uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa • charakteryzuje formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej • wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa • określa funkcje inkubatorów przedsiębiorczości w powstawaniu i rozwoju małych firm, w tym start-upów • określa funkcje akceleratorów biznesu w powstawaniu i rozwoju małych firm • przeprowadza prostą analizę rynku, na którym ma działać projektowane przedsiębiorstwo • wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT • wymienia i charakteryzuje elementy oraz przebieg procesu zarządzania firmą 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej • omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskiej gospodarce • charakteryzuje innowacyjne modele biznesu, w tym start-upy • omawia zasady sporządzania biznesplanu • klasyfikuje rodzaje spółek • dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • prezentuje pomysł na własną działalność gospodarczą lub własne przedsięwzięcie społeczne • analizuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj działalności gospodarczej według PKD • określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • sporządza biznesplan firmy, którą chciałby założyć • wymienia i charakteryzuje formy związków spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny) • analizuje argumenty za ingerencją państwa w fuzje i przejęcia przedsiębiorstw w celu niedopuszczenia do nadmiernej koncentracji oraz argumenty przeciw takiej ingerencji • wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1 • przedstawia procedurę likwidacji działalności gospodarczej • ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności • omawia zjawisko kreowania marki firmy z uwzględnieniem znaczenia barw firmowych

<ul style="list-style-type: none"> • podaje źródła finansowania działalności gospodarczej lub projektowanego przedsięwzięcia • definiuje makrootoczenie i mikrootoczenie przedsiębiorstwa • omawia zasady pracy zespołowej • wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele • wymienia rodzaje mediów reklamowych • wyjaśnia, na czym polega rachunkowość przedsiębiorstwa • wymienia podstawowe zasady księgowości • klasyfikuje i opisuje dowody księgowe • wymienia narzędzia realizacji zasad społecznej odpowiedzialności biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia funkcje rachunkowości • wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy • identyfikuje rodzaje korupcji • wymienia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie • wyjaśnia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style kierowania i wyjaśnia, czym się one charakteryzują • wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy • wymienia zasady skutecznego zarządzania ludźmi oparte na koncepcji przywództwa • wyjaśnia znaczenie terminu <i>marketing mix</i> oraz opisuje jego elementy • podaje przykłady wskaźników rentowności • uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie • podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną • wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym oraz wymienia inne podatki, którymi może być objęty przedsiębiorca • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji • przedstawia korzyści dla otoczenia i dla firmy wynikające ze stosowania zasad społecznej odpowiedzialności, • analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która odniosła sukces w życiu zawodowym, działając zgodnie z zasadami etyki 	<p>przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia, związane z lokalizacją</p> <ul style="list-style-type: none"> • dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych • wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów • odczytuje informacje zawarte w reklamach i odróżnia je od elementów perswazyjnych • analizuje strukturę wyniku finansowego przedsiębiorstwa • uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych • wypełnia książkę przychodów i rozchodów na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie • określa przyczyny rozwoju „szarej strefy” i dowodzi jej negatywnego wpływu na gospodarkę • podaje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw osiągniętych zgodnie z prawem i etyką biznesu • projektuje zajęcia terenowe mające na celu obserwację procesu funkcjonowania lokalnego przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje działania promocyjne planowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • wyznacza próg rentowności na prostych przykładach • omawia zjawisko „szarej strefy” w Polsce • podczas zajęć terenowych przeprowadza wywiad z przedsiębiorcą w celu zebrania informacji o podejmowanych przez niego działaniach innowacyjnych i działań w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu
---	--	---	---	---